

Оксана Донецька

викладач вищої категорії обліково-економічних дисциплін,
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”,

Оксана Жачко

студентка,
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

ВЕДЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Термін “облікова політика” почали активно використовувати з прийняттям у 1975 році Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку МСБО 1 “Розкриття облікової політики”.

Облікова політика – один із основних кроків в організації системи бухгалтерського обліку з метою одержання максимального ефекту від діяльності підприємства. Вона є важливим правовим документом роботи бухгалтерів.

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [1].

Підприємство самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, а також зміни до неї [2].

Підприємства зобов'язані створювати Наказ (положення) про облікову політику – це документ, який визначає способи ведення бухгалтерського обліку, які використовуються при відображенні господарських операцій. Обліковою політикою визначаються не тільки організація й методологія бухгалтерського обліку, а й затверджуються заходи щодо оптимізації господарської діяльності.

За сучасних умов господарювання, облікова політика покликана виконувати не лише власне функції обліку та формування фінансової звітності, а й надавати інформацію для виконання інших функцій управління – планування, організації, координації, мотивації, контролю.

Від принципів, методів і процедур, визначених у наказі про облікову політику залежить також величина об'єкта оподаткування податком на прибуток.

З цього приводу Кутер М.І. відмічає, що облікова політика виникає тоді, коли бухгалтер, окрім констатації об'єктивних господарських процесів (наприклад, виплата грошових коштів), які не мають альтернативного підходу, починає робити припущення про наявність невизначених умов або неіснуючих у дійсності подій (наприклад, розрахунок фінансового результату або розподіл накладних витрат) з метою отримання інформації, необхідної для аналізу ефективності діяльності підприємства [3, с. 315].

Створення облікової політики необхідне для виконання таких завдань: забезпечення єдиних вимог формування фінансової звітності і нормативів фінансових коефіцієнтів з метою досягнення максимальної привабливості для інвесторів; формування раціональної системи інформаційного забезпечення для прийняття управлінських рішень; економічно обґрунтоване зниження витрат обігу; максимізація доходу підприємства із збереженням його конкурентних переваг; забезпечення ефективності використання наявних ресурсів; стимулювання праці працівників та підвищення рівня життя трудового колективу.

Структура облікової політики визначається через чотири основні рівні: управлінський – запити системи управління у розрізі фінансових і нефінансових показників, прогнозних стратегічних показників, бюджетування та контролю за ресурсами; технічний – включає визначення первинних документів, облікових реєстрів, розробку робочого плану рахунків; методологічний – визначення форм, методів і способів ведення бухгалтерського, управлінського та податкового обліку на підприємстві; організаційний – розподіл обов'язків між працівниками, відповідальними за ведення бухгалтерського обліку. В результаті формування облікової політики за такою структурою визначено складові наказу про облікову політику, що дасть змогу організувати процес ведення бухгалтерського обліку якісніше та ефективніше для системи управління [4].

Ведення облікової політики дозволяє реалізувати економічну свободу підприємства в умовах ринкової економіки, забезпечує реалізацію принципу послідовності, який вимагає постійного (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Відповідно до ст. 8 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” підприємство самостійно [1]: визначає свою облікову політику; обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них із додержанням єдиних засад, встановлених Законом

“Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, та з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних; розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності та контролю господарських операцій; визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів; затверджує правила документообігу і технологію оброблення облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку; може виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік з подальшим включенням їх показників до фінансової звітності підприємства.

Облікова політика є важливою передумовою забезпечення такої якісної характеристики фінансової звітності, як зіставність, яка дає змогу користувачам фінансової звітності порівнювати фінансові звіти за різні періоди та різних підприємств.

Формування облікової політики сприяє уникненню помилок у фінансовій звітності, особливо якщо підприємство складається з значної кількості структурних підрозділів. Проте необхідно пам'ятати, що при складанні облікової політики можна керуватися не тільки професійним судженням, але й існуючим законодавством та нормативними документами [5]. Облікова політика підприємства впливає на величини показників собівартості продукції, податків на прибуток, додану вартість, майно, самого прибутку, а також на загальні показники фінансового стану.

Отже, облікова політика повинна бути орієнтована на прийняття управлінських рішень щодо розподілу та ефективного використання наявних ресурсів і отримання фінансових результатів. Як результат, грамотно розроблена облікова політика підприємства дає змогу вибирати ефективну схему для ведення бухгалтерського та податкового обліку, знижувати фінансові і податкові ризики, оптимізувати схему оподаткування, що, в підсумку, забезпечить належну ефективність прийнятих економічних рішень і господарської діяльності підприємства [6]. Розробка та прийняття облікової політики кожним підприємством сприяє поліпшенню бухгалтерського обліку, зміцненню його правової основи і забезпечує належну ефективність організації праці.

Список використаних джерел

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства від 27 червня 2013 р. № 635 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13>.
3. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 425 с.
4. Лучик Г.М. Облікова політика як інструмент формування обліково-аналітичної інформації в управлінні. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4664>.
5. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства: сутність та призначення/ URL: <http://oaji.net/articles/2017/1739-1499797180.pdf>.
6. Кузьома В.В. Формування облікової політики підприємства в сучасних умовах господарювання. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4473>